

Ale nebude potřeba řešiti ani otázku, má-li užito býti § 37 anebo § 34, ani kontroversy tohoto § 34 (zda má místo právo bydliště či právo domovského státu), protože věc v konci konců vyjde na stejno, ať se užije kteréhokoli práva cizího, tedy anglického, německého, polského nebo uherského (maďarského), jež tu v úvahu podle hořejšího přicházejí, anebo třeba dřívějšího rakouského, jež v úvahu nepřichází, nebo konečně nynějšího československého, jehož nižší stolice užily, ač neprávem. Netřeba tedy také vyšetřovati obsah oněch jmenovaných cizích práv, zda znají překážku, o niž jde, čili nic, neboť, i když ji znají, nesmí čsl. soud k ní hleděti, a to z těchto důvodů, v nichž vlastně spočívá těžisko právní otázky a rozhodnutí sporu. Podle § 81 čís. 4 ex. ř. musí exekuce na cizozemský exekuční titul přes to, že všechny formální zákonné podmínky, jichž se vyžaduje (§ 79, 80), splněny jsou, býti odepřena, pakli by se jí dostalo uznání právnímu poměru neb uskutečnění nároku, kterému tuzemský zákon z důvodů veřejného řádu neb mravnosti platnost (neb žalovatelnost) odpírá. Budiž doloženo, že v této normě obsažena jest již norma čís. 2 téhož § 81, podle níž odepřiti jest exekuci cizozemskou k vynucení jednání podle tuzemského práva nedovoleného (neb nevynutitelného). Této normy dlužno užiti i ve sporech (ne pouze v exekucích), tedy i v souzeném případě, neboť je to norma hmotněprávní. Jest tedy otázkou, zda tuzemský zákon odpírá nároku žalobcovu na neplatnost manželství z důvodu veřejného řádu neb mravnosti, a na tu otázku dlužno přisvědčiti, neboť § 124 ústavní listiny prohlašuje výslovně, že všechna náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna, což je normou veřejného řádu, které by uznání nerovnosti oněch dvou vyznání, jimž manželé v čas sňatku přináleželi, zřejmě odporovalo. Jest tedy teprv z tohoto důvodu § 81 čís. 4 ex. ř. a § 124 ústavní listiny žalobu zamítnouti a bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Čís. 7406.

Uzavřel-li prodávatel nemovitosti s kupitelem nájemní smlouvu s tím, že byt do určité doby vyklidí, jest tato vedlejší úmluva součástí hlavní smlouvy (kupní) a jest prodávatel povinen vykliditi byt v umluvené lhůtě. Předpisu § 2 (3) zák. na ochranu nájemců ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. nelze tu užiti.

(Rozh. ze dne 14. října 1927, Rv I 1536/27.)

Žalovaní, prodávající dům čp. 211 žalobcům zavázali se, že byt, jejž obývali v prodaném domě, vyklidí nejpozději do 1. června 1927. Příkaz k vyklizení procesní soud první stolice k námitkám žalovaných zrušil. Důvody: Na souzený právní poměr vztahují se ustanovení § 2 (3) zákona čís. 48 z roku 1925, podle nichž nájemní smlouvy sjednané po 3. květnu 1920 na určitou dobu jest po dobu platnosti zákona o ochraně nájemníků pokládati za sjednané na neurčitou dobu. Toto ustanovení jest jus cogens, nemůže býti zrušeno vůlí stran, vypovídáná

strana má tudíž ochranu nájemníků a může vypovídající strana žádati zrušení nájemní smlouvy jen v nesporném řízení podle § 1 nebo ve sporném řízení podle § 3 zákona č. 48 z roku 1925, pořad práva jest v tomto případě vyloučen. (Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 1923, R I 979/23, č. 3303 sb. n. s.). O d v o l a c í s o u d ponechal příkaz k vyklizení v platnosti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Při rozboru věci po stránce právní jest především řešiti otázku, zda jde tu o smlouvu nájemní, a, pak-li ano, zda hledíc ku předpisu § 2 (3) zákona ze dne 26. března 1925, č. 48 sb. z. a n. jest pořad práva vyloučen. V onom směru poukazuje dovolací soud na to, že sama strana žalující, činíc návrh na vydání soudního příkazu na základě § 567 c. ř. s., vycházela z právního předpokladu, že tu jde o smlouvu nájemní. Strana žalovaná hájí důsledně názor týž. Změnila-li strana žalující za sporu své původní stanovisko a snaží-li se dolíčiti opak, zapomíná, že tím činí pokus, zvrátiti právní základ, na němž je vybudován příkaz k vyklizení podle § 567 c. ř. s. Podle názoru dovolacího soudu jest vykládati odstavec VII. kupní smlouvy ze dne 11. června 1926 tak, že žalovaní, prodávající dům č. p. 211, vyhradili si proti kupitelům právo, že budou na dále užívatí bytu, jehož do té doby užívali jako vlastníci domu, za nájemné, jež platil nájemník Josef F., při čemž se však zároveň zavázali rukou nedílnou, že tento byt nejpozději do roční lhůty od 1. června 1926 počítané vyklidí a vyklizený žalobcům odevzdají. Ježto kupitelé s tím souhlasili, došlo mezi stranami v této příčině k dohodě, která má všechny náležitosti smlouvy nájemní podle § 1090 obč. zák. Není to však smlouva samostatná, nýbrž úmluva vedlejší, která tvoří podstatnou součást smlouvy hlavní (kupní) a obě smluvní strany jsou povinny, by i závazky z této vedlejší úmluvy splnily tak přesně jako veškeré ostatní povinnosti z jednotné smlouvy. Strana žalující, kupující dům, činila tak ve zřejmém předpokladu, že jí strana prodávající byt, jehož dosud užívala, nejpozději do 1. června 1927 uvolní, jak se k tomu bez výhrady a bezpodmínečně zavázala. Žalovaní vzali tento závazek na se v plném vědomí, že se zákona na ochranu nájemníků dovolávají nebudou a nemohou, a s tím počítali také žalující. Chtějí-li se nyní žalovaní z převzaté povinnosti vymknouti tím, že se dovolávají předpisu § 2 (3) zákona č. 48/25, pokoušejí se rozšířiti jednostranně výhradu ve vedlejší úmluvě obsaženou na úkor strany žalující, porušují vědomě ustanovení smluvní, nejednají bezelstně a nemůže jim býti přiznána ochrana, na kterou nemají nároku, to tím méně, ano přiznání této ochrany bylo by křivdou na straně druhé, která při smlouvě věrně a poctivě trvá. Ochrany, kterou předpis § 2 (3) zákona č. 48/25 nájemníkům poskytuje, nesmí býti zneužito k tomu, by žalovaným bylo umožněno pod rouškou zákona porušovati vědomě závazky kupní smlouvou bez výhrady převzaté. Když tomu tak, nebyla strana žalující povinna žádati za svolení k výpovědi podle § 2

odst. 2 zákona čis. 48/25. Věc patří na pořad práva, čímž je vyvrácen opačný názor strany žalované.

Čís. 7407.

Složila-li pojišťovna na soudě pojistný peníz, složila ho nejen pro pojištěného, nýbrž i pro všechny jeho věřitele a to předem pro ně. Ukázalo-li se napotom, že pojištěný neměl nároku na pojistný peníz, neměli naň nároku ani jeho věřitelé a jest pojišťovna oprávněna, byl-li pojistný peníz již mezi věřitele rozdělen a jim vyplacen, domáhati se na nich vrácení (§ 1431 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 14. října 1927, Rv II 138/27.)

Antonín S. byl pojištěn proti požáru u žalující banky. Žalovaná záložna měla za Antonínem S-em pohledávku 18.500 Kč a vymohla si proti S-ovi exekuční titul a vedla exekuci oproti Antonínu S-ovi vnučeným zřízením zástavního práva na pojištěnou realitu a zabavením jeho nároku proti žalobkyni z pojišťovací smlouvy. Když pojištěná nemovitost vyhořela, složila žalující banka pojistný peníz na soudě, jenž ho rozdělil mezi věřitele a žalované záložně přikázal 23.103 Kč. Poněvadž, jak později vyšlo na jevo, pojištěný Antonín S. sám zapálil nemovitost a nároku na pojistnou sumu neměl, žádala banka na žalované záložně vrácení peníze, přikázaného žalované z pojistné smlouvy. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, shledavše splněnými podmínky nároku z bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odkazuje se na důvody rozhodnutí čis. 6086 sb. n. s., kde otázka po právní stránce podrobně probrána, a dodává se vzhledem k vývodům dovolání jen ještě tolik, že, míní-li dovolání, že jde o dvojí přechod sporného peníze, jeden ze jmění žalobkyně do jmění S-ova a druhý ze jmění S-ova do jmění žalované, přehlíží, že je s tím v rozporu se stavem věci, neboť ve skutečnosti S-ovi nic placeno (ze složených peněz vydáno) nebylo, do jeho jmění nic nepřešlo, nýbrž jde číře o částku, již obdržela přímo žalovaná — teprve to je v souzeném případě placením ve smyslu § 1431 obč. zák. — a již S. nikdy do svých rukou nedostal. Dovolání je na omylu, když v rozporu se skutečností vychází z předpokladu, že sporný pojistný peníz byl žalobkyní složen na soudě pro S-a, pokud se týče jen pro něho a že pak věřitelům vydány částky teprv z tohoto S-ova peníze: vždyť ve skutečnosti složila žalobkyně pojistnou sumu nejen pro S-a, nýbrž i pro všechny jeho věřitele, kteří na sumu tu měli nějaký nárok, ať z jakéhokoli důvodu, jak k tomu podle § 1425 obč. zák. a § 307 ex. ř. byla oprávněna i povinna, neboť právě jen tyto nároky třetích osob byly příčinou, proč se k soudu skládati musilo, protože nebyti jich, nebylo